

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Hieronymus, Sammelhandschrift - Cod. Aug. perg. 197

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[S.l.], [9. Jh.]

Hieronymus, Epistola LXXXII

[urn:nbn:de:bsz:31-1685](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1685)

AD
 IIII. HIERONIMI IN THEOPHILUM

Epistola tua hereditatis dominice te indicans posset
 forem qui pergens a patre apostolis loquebatur. pa
 cem meam do uobis. pacem meam relinquo uobis. illi
 us quoque felicitatis competem esse testata est in qua
 beati pacifici nunc cupantur. Blandiris ut pater eru
 dis ut magister instituis ut pontifex uenis ad nos non
 in austeritate uirge sed in spiritu lenitatis et mansuetudi
 nis ut humilitatem christi primum statim sermonere
 sonares qui mortalium genus non fulminans et tho
 nans sed in sepe uagans et acens. saluauit in cruce
 legeras enim in tro po illius ante predictum. Memento
 domine dauid et omnis mansuetudinis eius et in ipso post
 ea presentatum. Discite a me quam mitis sum et humilis
 corde. unde et multa de sacris uoluminibus super
 pacem laudem restringens per uarios scripturarum *flor*
 in morem apium uolens quicquid dulce et ap
 tum concordie fuit artificis eloquio mesuisti
 Currentes ^{igitur} ad pacem incitati sumus. exposita ad na
 uigandum uela crebrior exortationis tue aura
 compleuit ut non tam retractantibus et fastidio
 sis quam auidis et plenis faucibus dulcia pacis flu
 entia biberemus. uerum quid facimus in quorum
 potestate uoluntas tantum pacis est non effectus
 et quamquam uoluntas quoque mercedem apud
 dominum habeat propositi sui. tamen in perfectum opus
 etiam uolentes merere contristat. quod sciens.

compellat.

et apostolus perfectissimam uidelicet pacem in
utriusque partis uoluntate consistere. quantum
inquit ex uobis est cum omnibus hominibus pa-
cem habentes. et propheta pax pax et ubi est pax.
nihil enim grande est pacem uoce pretendere et
opere destruere. aliter in uerbo demonstrare.
uerbis sonare concordiam. re exigere seruitu-
tem; uolumus et nos pacem et non solum uolumus
sed rogamus. sed pacem christi pacem ueram pacem
sine inimicis. Pacem in qua non sit bellum inuo-
lutum. Pacem qua non aduersarios subicit sed ut
amicos iungit. quid dominationem pacem uoca-
mus et non reddimus unumquemque seruocabulum su-
um. ubi odium est appellant inimicis. ubi cari-
tas ibi tantum modo pax uocatur. Nos nec ecclesiam
scindimus nec a patrum communione diuidimus.
Et ab ipsis ut ita dicam cunabulis catholico sumus
lacte nutriti. nemo enim magis ecclesiasticus est
quam qui nunquam hereticus fuit sed ignoramus
absque caritate pacem. sine pace communionem
Legimusque in euangelio si offeres munus tuum ad al-
tare et tibi recordatus fueris quia frater tuus habet
aliquid aduersus te. dimitte ibi munus tuum co-
ram altare et uade prius reconciliari fratri tuo
et tunc uenies offeres munus tuum. si munera nostra
absque pace offerre non possumus quanto magis
christi corpus accipere quia conscientia ad eucharistiam.

xpi respondebo amen cum de caritate dubitem
 porrigentis; quaeso te ut patienter me audi
 as nec ueritatem adulationem putes quis quā
 nec tibi inuitus communicat quisquam ex
 tenta manu uertit faciem et inter sacras
 epulas iudae osculum porrigit. ad aduen
 tum ut reos tuum non pauet monachorum
 turba sed gaudet cum certatim tibi procedunt
 dum obuiam etherem latibulis exeuntes sua
 capiunt humilitate superare quis conpellet eos
 exire non amotui quis per heremum separatos
 in unum congregat nonne tua dilectio. Ama
 ri enim debet parens. amare parens et ep̄s
 non tamen antiqua sententia ē. Quem metu
 it quis odit quem odit peris se cupit unde et
 in multis litteris cū initia paruulorum intimo
 re consistant perfecta dilectio foras mittit
 timorem non querat monachos tibi esse subiec
 tos et ideo magis subiectos habes tuo offeres
 osculum illi colla submitunt exhibes milite
 et ducem impetras quasi unus in pluribus ut
 si unus ex pluribus. cito indignatur libertas
 si obprimatur nemo plus impetrat a libero nisi
 qui ser uis uire cogit. nouimus canones ecclē
 siasticos. non ignoramus ordines singulorum
 et lectione et cottidianis exemplis usq. ^{adhanc} aetatem
 multa didicimus. multa experti sumus; quin scos

fine

pionibus cedit et lumbos patris habere se putat
digitos grossiores. cito regnum mansueti dauid dis
sipat. certe romanus populus ne in regem quidem
superbiam tulit; dux ille israheliticus exercitus qui
decem plagis adflix erat egyptum et ad cuius sim
perium caelum et terra maria seruebant. inter
cunctos homines quos stunc terra generauit man
suetissimus predicator; et ideo per 12 annos obtinuit
principatum quia potestatis superbiam lenitate
et mansuetudine temperabat; lapidatur a postolis
et lapidantibus exorat. quin potius delere se
uult delibrodii nec commissus sibi grex pereat cupi
ebat enim illum imitare pastorem quem sciebat
etiam errantes suis humeris portaturum. pastor
inquit bonus animam suam ponit pro ouibus suis.
Bonique pastoris discipulus aptat anathema esse pro
fratribus suis atque cognatis secundum carnem
qui sunt israhelite et si ille cupit perire ne pro
ditii pe
reant. Quantomagis bonus parentibus prouidendum
e ne ad iracundiam prouocent filios suos et nimie
tate duritie etiam lenissimos esse compellant.
Epistola cogit me breuius loqui. Dolor longius scri
bit in suis illis ut ipse uult pacificis ut ego sentio
mordacissimis litteris quod numquam tati ame
lesus sit. nec dictus ereticus quomodo me ipse ledet
egrotantem morbo pessimo et rebellem ecclesie
uentilans ab aliis lacesitus acuse aduersariis

pacere ledere non ledentem; antequam ordinare
 tur frater m^s nullam dicit fuisse inter se & sc^m
 papam epl phanium de doctrinibus questionem et
 quæ eum ratio compellebat sicut ipse tamen scribit
 indiedum^m populis disputaret unde nemo quærebat
 Sicut enim prudentia tua periculosas esse huiusmo
 di quæstiones et nihil esse totius nisi forte necesse
 est tacere quam loqui. De grandibus certe quod
 illud tantum ingenium fulmenq; eloquentie fuit
 ut in uno ecclesie tractatu cuncta comprehendisse
 dicat. De quibus singulis nouimus heruditissimos
 viros infinita uersuum milia conscripsisse sed hoc
 quid ad me nouerit ille qui audiuit sciat ille
 qui scripsit me ab accusatione sui et ipse liberat.
 Ego nec inter fui nec audiui unus epopulosum
 Immo ne unus quidem qui multis clamantibus
 tacui. Conferamus arguentis accusatiq; perso
 nas et cuius uel meritum uel uita uel doctrina p
 ceserit illi magis ad comodum fidem. uides ne
 quod clausis ut dicitur oculis summaq; quæ p^rstrin
 gam non tam eloquens quod mente concepi quam
 indicans qui dreticeam intellexi et probaui dis
 pensationem tuam quod ecclesiasticae paci consu
 lens quasi sireneos cantus obdurata aure pertran
 sis. Alioquin quia parua aetate sacris litteris eru
 ditus es. nosti quo sensu unumquid que dicatur.
 Quomodo in ambiguis sententias sermo lib^ratus

et aliena nondam nec et nra nondeneget sed fides
pura et aperta confessio non querit strophas et
argumenta uerborum. quod simpliciter creditur.
simpliciter confidentium e. poteram quidem li
bere proclamare et inter gladios quoque ignesque babi
linos dicere cur aliud queritur responderetur.
Quia non simplex nec aperta confessio totum tu met
totam temperat totum relinquit ambiguum
et quasi super aristas creditur. uerum studio et
expectatione pacis feruente stomacho uerba non
quomodo querentur alii libere quos ledere lesus
ipse non audet. Ego interim nunc scileo et dispen
sationem meam uel imperitiam simulabo uel metum
Quid mihi accusanti facturum e. Qui ut ipse testat
laudanti detrahit. Iota eius epistola non tam expo
sitionem quam nris plenae contumelias nomen
meum absque ullis officiis quibus nos inuicem pal
pare solemus. homines frequenter adsumitur car
pitur uentilatur quasi de libro uiuentium deletus
sum. si illius melite suggillarent. aut istius modi
nuga sum quam quiescerim quia ab adulescentia
monasterii clausus cellulas magis esse uoluerim
aliquid quam uideri. Quosdam enim sic cum ho
nore appellat ut laceret quasi et nos non possum
caducere quae nemo tacet a seruo clericum cri
minatur. cum et ipse non nullos eiusdem cleri
cos habeat et honestum legeret inter pauli

uincula diaconum coepisse esse deseruo si cofan
 tan iactata et ne probare cogatur audisse se dicit.
 o si et mihi liberet dicere que multa clamitant
 et aliorum maledictis ad quiescerem. iam et nos
 intellexeret scire que omnes sciunt et me audire
 qua enullus ignorat dicit ei uelut premia pro
 calumnia restituta. qui tam argutum et callens
 non perorrescat in genium. Qui tanto possit elo
 quentie fulmine respondere. quidē peius calumni
 am sustinere an facere accusare quem postea di
 ligas an peccati ueniam tribuere quid minus fe
 rendo de sicophatēc. edilem fieri an consulem. Scit
 et ipse quid taceam quid loquar quid et ego audire
 rum quid pro xpi metu fortasse non credam. Origenem me
 arguit uertisse in latinum. hoc non solum ego feci.
 sed & confessor hrlarius fecit. & uterque nostrum no
 xia quaeque de truncans ut ilia transtulit legat ipse sinouit
 arbitror enim eum assidua confabulatione. & cottidiano
 latinorum consortio. romanum. non ignorare sermo
 nem. Aut sicerte penitus non inbibit interpretur ei
 qui solent & tunc sciat & me in hoc ipsum laudandū
 esse. quod et trahit sicut enim interpretationem. ET
TIOMNINMATA scripturarū originem semper ad tri
 buta dogmatum constantissime abstulit ueritatem.
 Numquid ego in turba mitto originem. Numquid ce
 teris tractatoribus sciome aliter habere apostolos.
 Aliter reliquos tractatores illos semper uera dicere.

istos in quibusdam ut homines aberrare. Nouum de
fensionis genus sic origenis uitia non negare ut cum illo
ceteros crimineris. Uide licet aperte defendere
non audeas multorum simili errore tueris sex
milia origenis tomos non poterat quisquam legere
quos ille non scripsit faciliusque credo testem huius
sermonis quam auctorem esse mentitum. Si fratrem meum
causa dicit esse discordiae hominem qui quiescit in mo
nasterii cellula & clericatum non honore interpreta
tur sed honus. Cumque nos usque ad presentem diem
ficta pacis ostensione lactauerit. Occidentalium sacer
dotum commouit aures dicens. Cum adulentulum &
pene puerum in barrochia sua beclempresbiterum
constitutum. Si hoc uerum est cuncti palestine epi non
ignorant. Monasterium enim scilicet pape epiphani. nomine
uetus adducim quo frater meus ordinatus est presbit.
in eile utro politano territorio et non in heliensi
situm est. Porro etas eius et beatitudinituae
nota est et cum ad xxx annorum spatia puenit.
Puto eam in hoc non esse reprehendendam quae
iuxta misterium adsumpti hominis in xpo pfecta e.
Recordetur legis antiq; et post xxv. an ad leuitica
tribu ad legi in sacerdotum per uidebit. Aut si
in hoc solo testimonio hebraicam sequitur ueritatem no
uerit. xxx annorum fieri sacerdotem. Ac forsitan dicat
uetera transierunt et facta sunt omnia noua. Audiat
cum thimotheo ad uiscentiam tuam nemo condemnat

certe ipse quando ep̄s ordinatus est non multum ab ea
 in qua nunc frater est distabat etate uel si hoc in ep̄is
 licet in p̄bris non licet ne per antē fr̄as in a suo nomine
 discrepare uideantur cur ipse aut eiusdem aut minoris
 etatis et quod hi amplius est ministerum alterius eccl̄e
 ordinauit p̄brim. Quod non potest pacem habere
 cum fratre nisi cum subdito et ordinationis suae ep̄m
 renuntian te ostendit se non tam pacem cupere quam
 sub pacis occasione uindicta nec alterius quiete et ocio eē
 contentum. Dum modum in integrum habeat. Quod
 minatur etiam si ipse cum ordinasset et hic secreta
 amator uellet quiescere. Nec quicquam exerceat
 quod si eccl̄iam se mderet nihil ei debere propter
 honorem cunctis sacerdotibus debitum huc usq;

ANONOR PA eius immo cete gloria et lacrimosus con
 trarios sermo prostratus est. cui ego quod in epistula breuit
 preteriensq; respondi ut ex his quae dixi intellegam
 quid tacuerim et nouerit nos homines esse rationale
 animal et prudentiam suam posse intellegere nec ita obdunsi
 cordis ut in fca p̄utorum animalium. Uerborum tantū
 sonum et non sententias audiamus. Nunc autem queso
 te ut ueniam tribuas dolori meo et si superbum est
 respondis uel se multum sit superbius acusas se. Quam
 quam et ita responderim ut silentium potius meum
 iudica sal uerim quam sermonem; quod procul pacem
 queri in et uolunt eam nobis ab aliis imperari sint
 pacifici et ilico pax sequitur. Quir nomine

scititudinis tuae contra nos terrore abutuntur et cum epta
 tua pacem et mansuetudinem sonet illorum uerba duriti-
 a comminantur. Denique quam pacificas et ad con-
 cordiam pertinentes per risidorum pbrulicteras nobis
 miseris hinc probamur quod illas qui pacem uelle
 se iactant reddere noluerunt. Eligant itaq; quod
 uolunt aut moniti sumus aut mali sibi non dimittant quiescere
 si mali quid malorum expectant societatem. Quam uia
 leat humilitas se perimentis didicit quinunc dissimulat
 quisuo consilio olim disiuncta sociat ut probat sed alterius
 uoluntatem. Nunc copulata discerpere nuper nobis
 postulabit et impetrauit exilium atque utinam impleri
 potuissent ut sicut illi imputatur uoluntas pro opere
 ita et nos non solum uoluntate sed et effectu corona
 haberemus exili. Fundendo magis sanguine et patiendo
 quam faciendo contumelias xpi fundata est ecclesia
 persecutionibus creuit mater terris coronata est
 aut iusti soli iuxta quos legimus amant rigorem
 et non nouerunt persecutionem sustinere sed facere.
 Sunt et he iudei sunt uariorum dogmatum hereticiq;
 et maxime impurissimi manichei. Cur eorum ne uerbo
 quidem quempiam audent ledere nos si a expelle
 re cupiunt. Nos soli qui ecclesiam communica t mus eccle
 siam scindere dicimus. Orote nonne equa est ta pos
 tulatio ut aut illos nobiscum expellant aut nos i di cum
 illis teneant. nisi quod in eo magis honorant qd sal t m
 magis exilio ab hereticis separant. Monachus pro clor

monachis & minatur & importat exiliu & hoc monachus
 o postolicam cathedram tenere se iactans non nouit terrori
 natio ista succumbere & impēdenti gladio magis ceruices
 quā manus subicit. Quis enim monachorum exul patriæ non
 exulē mundi quinecesse est auctoritate publica & rescripti
 in pendis & toto orbe discursibus. Tangat saltim digitulo
 ex utro exhibimus. Dñi est terra & plenitudo eius. Xps loco
 non continetur inclusus propt̄ea quod scribis nos per te & ro
 mam ecclesiam communicare er. A quo uidemus commus se
 parari non necesse est ire tam longe. ut hic in palestina. Co
 dem modo euangimur & ne hoc quod procul sit in uiculo be
 thleē presbiteris eius quantum in nobis est communionem
 sociamur. Ex quo perspicuum est dolorem proprium cau
 sam ecclesie non putandum. Nec stomachum unius homi
 nis in mo per illum aliorum generali ecclesie uocabulum
 nun cupandum quia propter in principio epistolae dixi etiā
 nunc repeti nos uelle pacem xpi optare concordiam & te
 rogare ut illos moneas pacem non extorquere. sed uelle
 sit preteritarū nostrarum contumeliarum dolore conten
 tus uetera uulnera saltim nouam obliter. & caritate sit
 talis qualis ante fuit quomodo non suo arbitrio diligebat
 uerba eide alieno stomacho non fluant faciat quod uult
 & non quod uelle compellitur. aut quasi pontifex cunctis
 equaliter imperet. aut quasi imitator apostolorum uer
 forum saluti. ex quo seruat si talem se prebuerit utro
 prebemus manus extendimus brachia amicos & paren
 tes habeat & sentiat in xpo sicut omnibus scis ita & sibi esse.

subiectus. Caritas patiens est caritas benigna est caritas
non emulabitur non inflatur. Omnia sustinet. omnia
credit. Cunctarum uirtutum mater est caritas. &
quasi partum triplex apostolica sententia roboratur di
centis. Fides spes caritas credimus & speramus. atque
ita per fidem & spem dilectionis uinculo copulamur.
Idcirco & enim nos patris nostras dimisimus. ut quieti absq;
illis similitudinibus in agris. & insolitudine uiueremus ut pon
tifices xpi qui tamen rectam fidem predicant. Non domino
rum metu sed patrum honore ueneremur ut deferamus
epi quasi epi. & non sub nomine alterius alius quibus nolimus
seruire cogamur. Non sumus tam inflati cordis ut igno
remus quid debeat sacerdotibus xpi. Qui enim eos
recipit. Non tam illos recipit quam eum cuius epi sunt.
Sed contenti sunt honore suo sciant se patres esse non domi
nos. Maxime apud eos qui ex pretis ambitionibus seculi.
Nihil quieti & otio preferunt. Tribuat autem orationibus
tuis xps dñs om̄ps. ut pacis non ficto nomine sed uero
& fideliamore sociemur. ne mordentes inuicem
consumamur ab inuicem.

XXXIII

AD THEOPHILUM.

Beatissimo papae theophilo hieronimus. Nouit
beatitudo tua quod te tempore quibus manebas
numq; officii mei sermo cessauerat nec consideraue
rim quod tu pro dispensatione non feceris sed quid me facere
conueniret. Tunc sumptis dignationis tuae epistolis fruc
tum aliquem coepisse me uideo euangelice lectionis.